

The Electronic *Manipulus florum* Project (www.manipulusflorum.com)

Pseudo-Seneca, “*Epistolae Senecae, Neronis imperatoris magistri, ad Paulum apostolum et Pauli Apostoli ad Senecam*” in F. Haase (ed.), *L. Annaei Senecae opera quae supersunt*, Leipzig, 1895, vol.3, pp.476-81

Sanctus Hieronimus de Seneca in catalogo sanctorum

Commented [c1]: p.476

Lucius Annaeus Seneca Cordubensis, Sotionis stoici discipulus et patruus Lucani poetae, continentissimae vitae fuit, quem non ponerem in catalogo sanctorum, nisi me epistolae illae provocarent, quae leguntur a plurimis, Pauli ad Senecam et Senecae ad Paulum. In quibus, cum esset Neronis magister et illius temporis potentissimus, optare se dicit eius esse loci apud suos, cuius sit Paulus apud Christianos. Hic ante biennium quam Petrus et Paulus martyrio coronarentur, a Nerone interfectus est.

Epistola I

Seneca Paulo salutem. Credo tibi, Paule, nunciatum esse, quod heri [de te] cum Lucilio nostro de apocryphis et aliis rebus sermonem habuerimus. Erant enim quidam disciplinarum tuarum comites mecum nam in hortos Sallustianos secesseramus, quo loco occasione nostra alio tendentes hi, de quibus dixi, visis nobis adiuncti sunt. Certe quod tui praesentiam optavimus, et hoc scias volo; libello tuo lecto, id est de plurimis aliquas litteras quas ad aliquam civitatem seu caput provinciae direxisti, mira exhortatione vitam moralem continentem, usque refecti sumus. Quos sensus non puto ex te dictos sed per te, certe aliquando ex te et per te. Tanta enim maiestas earum est rerum tantaque generositate calens, ut vix suffecturas putem aetates hominum, quibus institui perficique possint. Bene te valere, frater, cupio.

Epistola II

Commented [c2]: p.477

Senecae Paulus salutem. Litteras tuas hilaris heri accepi, ad quas rescribere statim potui, si praesentiam iuvenis, quem ad te eram missurus habuissem. Scis enim, quando et per quem et quo tempore et cui quid dari committique debeat. Rogo ergo, non putes [te] neglectum, dum personae qualitatem respicio. Sed quod litteris meis vos bene acceptos alicubi scribis, felicem me arbitror tanti viri iudicio. Neque enim hoc diceres, censor, sophista, magister tanti principis et iam omnium, nisi quia vere dicis. Opto te diu bene valere.

Epistola III

Seneca Paulo salutem. Quaedam volumina ordinavi et divisionibus suis statum eis dedi. Ea quoque Caesari legere sum destinatus. Si modo sors prospere annuerit, ut novas afferat aures, eris forsitan et tu praesens; sin, alias reddam tibi diem, ut hoc opus invicem

inspiciamus. Et possem non prius edere ei eam scripturam, nisi prius tecum conferam, si modo [etiam] impune hoc fieri potuisset, ut scires non te praeteriri. Vale.

Epistola IV

Paulus Senecae salutem. Quotiescunque litteras tuas audio, praesentiam tui cogito nec aliud existimo quam omni tempore te nobiscum esse. Cum primum itaque venire coeperis, invicem nos et de proximo videbimus. Bene te valere opto.

Epistola V

Seneca Paulo salutem. Nimio tuo secessu angimur. Quid est? Vel quae res te remotum faciunt? Si indignatio dominae, quod a ritu et secta veteri recesseris et alios rursus converteris, erit postulandi locus, ut ratione factum, non levitate hoc existimetur.

Epistola VI

Senecae et Lucilio Paulus salutem. De his, quae mihi scripsistis, non licet arundine et atramento eloqui, quarum altera res notat et designat aliquid, altera evidenter ostendit, praecipue cum sciam inter vos esse, hoc est apud vos et in vobis, qui me intelligant. Honor omnibus habendus est et tanto magis, quanto indignandi occasionem captant. Quibus si patientiam demus, omni modo eos ex quaqua parte vincemus, si modo hi sunt, qui poenitentiam sui gerant. Bene valete.

Epistola VII

Annaeus Seneca Paulo et Theophilo salutem. Profiteor bene me acceptum lectione litterarum tuarum, quas Galatis, Corinthiis, Achaeis misisti, et ita invicem vivamus, ut etiam cum horrore divino esse exhibes. Spiritus enim sanctus in te et super te excelsus sublimiores sanctis venerabiles sensus exprimit. Vellem itaque, cures et cetera, ut maiestati earum cultus sermonis non desit. Et ne quid tibi, frater, surripiam aut conscientiae meae debeam, confiteor Augustum sensibus tuis motum. Cui lecto virtutis in te exordio ista vox fuit: mirari eum posse, ut qui non legitime imbutus sit, taliter sentiat. Cui ego respondi, solere deos ore innocentium effari, haud eorum, qui praevaricare doctrina sua quid possint. Et dato ei exemplo Vatiens hominis rusticuli, cui viri duo apparuissent in agro Reatino, qui postea Castor et Pollux sunt nominati, satis instructus videtur. Vale.

Commented [c3]: p.478

Epistola VIII

Paulus Senecae salutem. Licet non ignorem Caesarem nostrarum rerum admiratorem, si quando deficiet, amatorem esse, permittes tamen te non laedi sed admoneri. Puto enim te graviter fecisse, quod ei in notitiam perferre voluisti id, quod ritui et disciplinae eius sit contrarium. Cum enim ille gentium deos colat, quid tibi visum sit, ut hoc scire cum velles, non video, nisi nimio amore meo facere te hoc existimo. Rogo de futuro, ne id agas. Cavendum est enim, ne dum me diligis, offensum **dominae** facias, cuius quidem offensa neque oberit, si perseveraverit, neque, si non sit, proderit; si est regina, non indignabitur; si mulier est, offendetur. Bene vale.

Commented [c4]: p.479

Epistola IX

Seneca Paulo salutem. Scio te non tam tui causa commotum litteris, quas ad te de editione epistolarum tuarum Caesari feci, quam natura [ipsarum] rerum, quae ita mentes hominum ab omnibus artibus et moribus rectis revocat, ut non hodie admirer, quippe [ut] qui multis documentis hoc iam notissimum habeam. Igitur nove agamus, et si quid facile in praeteritum factum est, veniam irrogabis. Misi tibi librum de verborum copia. Vale Paule carissime.

Epistola X

Senecae Paulus salutem. Quotiescunque tibi scribo et nomen meum tibi subsecundo, gravem et sectae meae incongruentem rem facio. Debeo enim, ut saepe professus sum, cum omnibus omnia esse et id observare in tua persona, quod lex Romana honori senatus concessit, perlecta epistola ultimum locum eligere, ne cum aporia et dedecore cupiam [illud] efficere, quod mei arbitrii fuerit. Vale, devotissime magister. Data quinto Calendarum Iulii Nerone IV et Messala consulibus.

Epistola XI

Seneca Paulo salutem. Ave mi Paule carissime. Si mihi nominique meo vir tantus et dilectus omnibus modis non dico fueris iunctus sed necessario mixtus, optime actum erit de Seneca tuo. Cum sis igitur vertex et altissimorum omnium montium cacumen, non ego vis laeter, si ita sim tibi proximus, ut alter similis tui deputer? Haud itaque te indignum prima facie epistolarum nominandum censeas, ne tam temptare me quam ludere videaris, quippe cum scias civem esse te Romanum. [Uti]nam qui meus, tuus apud te locus, qui tuus, velim ut meus. Vale mi Paule carissime. Data X. Cal. April. Aproniano et Capitone consulibus.

Epistola XII

Commented [c5]: p.480

Seneca Paulo salutem. Ave mi Paule carissime. Putasne me haud contristari et non luctuosum esse, quod de innocentia vestra subinde supplicium sumatur? Dehinc quod tam duros tamque obnoxios vos reatui omnis populus iudicet, putans a vobis effici, quicquid in urbe contrarium fit? Feramus aequo animo et utamur foro, quod sors concessit, donec invicta felicitas finem malis imponat. Tulit et priscorum aetas Macedonem Philippi filium et post Darium Dionysium. Nostra quoque Gaium Caesarem, quibus quicquid libuit, licuit. Incendium urbs Romana manifeste saepe unde patiatur, constat. Sed si effari humilitas potuisset humana, quid causae sit, et impune in his tenebris loqui liceret, iam omnes omnia viderent. Christiani et Iudaei quasi machinatores incendii affecti supplicio uri solet. Grassator iste, quisquis est, cui voluptas carnificina est et mendacium velamentum, tempori suo destinatus est. Ut optimus quisque unum pro multis donatum est caput, ita et hic devotus pro omnibus igni cremabitur. Centum triginta duae domus, insulae quattuor [in] sex diebus arsere, septimus pausam dedit. Bene te valere frater opto. Data quinto Cal. April. Frugi et Basso consulibus.

Epistola XIII

Seneca Paulo salutem. [Ave mi Paule carissime.] Allegorice et aenigmatice multa a te usquequaque opera concluduntur et ideo rerum tanta vis et muneris tibi tributa non ornamento verborum sed cultu quodam decoranda est. Nec vereare, quod saepius dixisse retineo, multos, qui talia affectent, sensus corrumpere, virtutes rerum evirare. Ceterum mihi concedas velim latinitati morem gerere, honestis vocibus speciem adhibere, ut generosi muneris concessio digne a te possit expediri. Bene vale. Data V. Non. Iul. Leone et Sabino consulibus.

Epistola XIV

Paulus Senecae salutem. Perpendenti tibi ea sunt revelata, quae paucis divinitas concessit. Certus igitur ego in agro iam fertili semen fortissimum sero, non quidem materiam, quae corrumpi videtur, sed verbum stabile, Dei derivamentum crescentis et manentis in aeternum. Quod prudentia tua assecuta [est], indeficiens fore debbit, ethnicorum Israhelitarumque observationes censere vitandas. Novum te auctorem feceris Iesu Christi, praeconiis ostendendo rhetoricis irreprehensibilem sophiam, quam propemodum adeptus regi temporali eiusque domesticis atque fidis amicis insinuabis, quibus aspera et incapabilis erit persuasio, cum plerique illorum minime flectantur insinuationibus tuis. Quibus vitale commodum sermo Dei instillatus, novum hominem sine corruptela perpetuamque animam parit ad Deum istinc properantem. Vale Seneca carissime nobis. Data Cal. Augusti Leone et Sabino consulibus.

Commented [c6]: p.481